

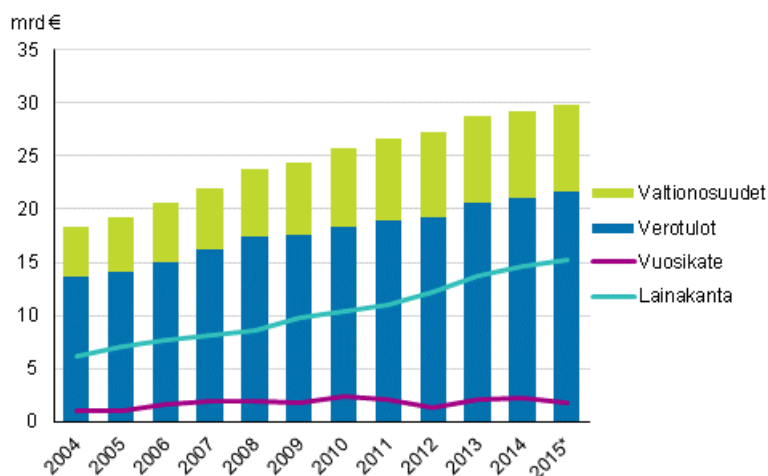
Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

2015, 4. vuosineljännes

Kuntien lainakannan kasvu hidastui edelleen vuonna 2015

Vuonna 2015 Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli 15,2 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta 566 miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia. Kasvu oli jälleen edellisvuotta hitaampaa. Tuolloin lainakanta kasvoi 890 miljoonaa euroa eli 6,5 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin tilinpäätösarvioita Manner-Suomen 301 kunnalta ja 140 kuntayhtymältä.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta 2004–2015*

*Tilinpäätösarviot

Kuntien toimintakatteet heikkenivät edellisvuodesta 1,1 miljardia euroa eli 4,0 prosenttia erityisesti toimintatuottojen vähenemisen vuoksi. Kuntien verorahoitus eli valtionosuudet ja verotulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 614 miljoonaa euroa eli 2,1 prosenttia. Verorahoituksen kasvusta 591 miljoonaa euroa aiheutui verotuloista ja 22 miljoonaa euroa valtionosuuksista.

Kuntien vuosikate heikkeni 426 miljoonaa euroa eli 19,4 prosenttia viime vuodesta. Yhteensä 11 kuntaa arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi, kun edellisvuoden tilinpäätöstietojen mukaan vuosikate oli negatiivinen 10 kunnalla. Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli 1,8 miljardia euroa vuonna 2015.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2015 lopussa 15,2 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 566 miljoonaa euroa. Lainakannan kasvu hidastui viime vuodesta, jolloin kasvua oli 890 miljoonaa euroa. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 2 793 euroa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 2 697 euroa.

Kuntien toimintakulut ilman liikelaitoksia kasvoivat 1,8 prosenttia. Kasvu kiihtyi jonkin verran edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 1,2 prosenttia. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 2,8 prosenttia ja henkilöstökulut 0,6 prosenttia edellisvuoden tasosta. Kuntien toimintatuotot ilman liikelaitoksia puolestaan vähenivät 0,2 prosenttia edellisvuodesta.

Kuntayhtymien toimintakulut ilman liikelaitoksia kasvoivat 0,1 prosenttia edellisen vuoden tasosta. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 0,2 prosenttia, mutta toisaalta henkilöstökulut pienenevät 0,9 prosenttia. Kuntayhtymien toimintatuotot ilman liikelaitoksia kasvoivat 1,0 prosenttia.

Vuoden 2015 tilinpäätösarvioista laskettujen vuosimuutosten vertailukelpoisuuteen vaikuttavat vuonna 2014 toteutetut markkinoilla toimivien liikelaitosten ja muiden yksiköiden yhtiöittämiset. Esimerkiksi kuntien yhteenlaskettu vuosikate ei enää sisällä yhtiötettyjen yksikköjen ylijäämiä, mikä selittää osaltaan vuosikatteen negatiivista muutosta. Myös kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli vuonna 2015 huomattavasti heikompi kuin edellisvuonna. Tämä on seurausta siitä, että vuonna 2014 yhtiöittämisistä saatuja kirjanpidollisia voittoja ei ollut enää vuonna 2015. Lisäksi kuntien bruttomääräiset investointimenot ja -tulot olivat huomattavan suuret vuonna 2014 yhtiöittämiin liittyvien kirjausten vuoksi.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan nyt viimeistä kertaa tässä muodossa. Vuoden 2015 tilinpäätösarvotiedot tarkentunevat kesäkuussa julkaistavan kuntataloustilaston ennakkotiedoissa. Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston korvaa jatkossa kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto. Neljännesvuosittaisia kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (pl. liikelaitokset ja liikelaitoskuntayhtymät).....	4
Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotietoja.....	4
Tietojen tarkentuminen.....	6
Laatuseloste: Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (pl. liikelaitokset ja liikelaitoskuntayhtymät)

	1.–4. neljännes	
	Kunnat	Kuntayhtymät
	2015, milj. €	2015, milj. €
Tuloslaskelma:		
Toimintatuotot	9 577	12 312
Siitä: Myyntituotot	3 744	11 375
Maksutuotot	1 732	431
Toimintakulut	39 120	11 507
Siitä: Palkat ja palkkiot	10 506	4 270
Henkilösivukulut	3 329	1 159
Asiakaspalvelujen ostot	11 373	1 201
Muiden palvelujen ostot	6 649	2 864
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 530	1 364
Avustukset	2 674	140
= Toimintakate (+ tai -)	-29 134	810
Verotulot	21 660	
Valtionosuudet	8 183	
Korkotuotot	248	5
Muut rahoitustuotot	482	22
Korkokulut	197	95
Muut rahoituskulut	58	23
= Vuosikate (+ tai -)	1 185	718
Investoinnit:		
Investointimenot yhteensä	2 885	747
Investointitulot yhteensä	753	34
Lainat:		
Lainakanta 31.12.	14 913	2 906

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotietoja¹⁾

	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2015, milj. €	Muutos, %	2015, milj. €	Muutos, %
Tuloslaskelma:				
= Toimintakate (+ tai -)	-28 402	4,0	869	14,4
Verotulot	21 660	2,8		
Valtionosuudet	8 183	0,3		
Korkotuotot	248	23,9	5	-16,1
Muut rahoitustuotot	364	10,4	20	54,7
Korkokulut	204	-5,2	96	-1,2
Muut rahoituskulut	87	152,6	24	-20,1
= Vuosikate (+ tai -)	1 769	-19,4	774	18,7
Poistot ja arvonalentumiset	2 033	-1,6	565	0,7
= Tilikauden tulos (+ tai -)	71	-96,5	208	101,3
Investoinnit:				
Investointimenot yhteensä	3 495	-48,5	812	0,2

	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2015, milj. €	Muutos, %	2015, milj. €	Muutos, %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	149	-32,8	14	-29,2
Investointihyödykkeiden myyntitulot	802	-84,0	22	-16,8
Lainat:				
Lainakanta 31.12.	15 243	3,9	2 950	-1,5

1) Liikelaitokset ja liikelaitoskuntayhtymät yhdistettynä sekä kunnan/kuntayhtymän sisäiset erät eliminoituna

Tietojen tarkentuminen

Muutos ensimmäisestä julkaisusta, Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät (pl. liikelaitokset ja liikelaitoskuntayhtymät)

				1. Julkistus, milj. €	Uusin julkistus, milj. €	Tietojen tarkentuminen, milj. €	Tietojen tarkentuminen, %	
Alue	Erä	Vuosi	Neljännes					
Kunnat	Toimintatuotot	2014	4	9 415	9 427	13	0,1	
			2015	1	2 188	2 178	-10	-0,4
				2	4 734	4 730	-4	-0,1
				3	7 024	7 024	0	0,0
	Toimintakulut	2014	4	38 352	38 370	19	0,0	
			2015	1	9 410	9 412	2	0,0
				2	19 564	19 564	0	0,0
				3	29 227	29 227	0	0,0
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2014	4	14 418	14 417	-1	0,0	
			2015	1	14 088	14 355	266	1,9
				2	14 365	14 442	78	0,5
				3	14 306	14 306	0	0,0
	Kuntayhtymät	Toimintatuotot	2014	4	12 112	12 109	-3	0,0
2015				1	3 037	3 035	-1	0,0
				2	6 127	6 126	0	0,0
				3	9 084	9 084	0	0,0
Toimintakulut		2014	4	11 372	11 371	-2	0,0	
			2015	1	2 734	2 732	-1	-0,1
				2	5 699	5 699	0	0,0
				3	8 488	8 488	0	0,0
Lainakanta, neljänneksen lopussa		2014	4	2 884	2 983	99	3,4	
			2015	1	2 824	2 824	0	0,0
				2	2 786	2 783	-3	-0,1
				3	2 775	2 775	0	0,0

Laatuseloste: Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilasto kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin. Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset ovat mukana tilaston tiedustelussa. Tilaston tavoitteena on tuottaa nopeaa ja luotettavaa tietoa kuntasektorin talouden vuoden sisäisestä kehityksestä ja sen käännepeisteistä. Tilastossa kysellään valittuja eriä tuloslaskelmasta, rahoituslaskelman investoinneista ja taseen eristä. Tiedot julkaistaan ainoastaan Manner-Suomi yhteensä -tasolla.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolauslaskunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta, Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja Yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä). Kuntajaoston yleisohjeiden kokoelma löytyy Kuntaliiton sivuilta. Lisäksi tärkeitä dokumentteja ovat Suomen Kuntaliiton tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille sekä Suomen Kuntaliiton julkaisu Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset 2012.

Tilaston tuottaa Tilastokeskus, mutta vuoden viimeistä neljänneistä koskevat tiedot kysellään valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa yhteistiedonkeruulla kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Tiedonantovelvoite perustuu tilastolakiin (280/2004). Lain 14 §:n mukaan kunnat ja kuntayhtymät ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Tilaston tietoja käytetään kunnallistalouden neljännesvuosiseurantaan, kansantalouden tilinpidon neljännesvuositilaston lähtötietoina, EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen tulo- ja menotilaston sekä EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon lähtötietoina. Tilastoa kehitetään yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa.

2. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastolla mitataan kuntien ja kuntayhtymien budjettitalouden eräiden menojen, tulojen, investointien, lainojen ja saatavien kehitystä neljännesvuosittain. Kunnat ja kuntayhtymät vastaavat kyselyyn Itella Information Oy:n palvelimella (<https://sol.itella.net/kuntal>) olevalla sähköisellä lomakkeella Internetin kautta. Itella Information Oy välittää tiedot Tilastokeskukselle sähköisesti. Tunnukset järjestelmään toimitetaan kunnille ja kuntayhtymille kyselyn avautuessa.

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain on otostutkimus neljänneksillä 1-3 ja kokonaistutkimus vuoden viimeisellä neljänneksellä. Koska tilaston tiedot perustuvat otokseen neljänneksillä 1-3, tilaston tiedot sisältävät näillä neljänneksillä otannasta johtuvaa virhettä, joka vaihtelee muuttujittain ja neljänneksittäin. Erityisesti investointeihin ja osaan pienemmistä tase-eristä liittyy näillä neljänneksillä merkittävämpää virhettä, joka johtuu näiden erien satunnaisuudesta perusjoukossa ja suuresta vaihtelevuudesta neljänneksestä toiseen. Otanta-asetelman osituksen määrittely toimintamenojen koon mukaan aiheuttaa myös sen, että tilaston tiedot ovat luotettavampia tuloslaskelman osalta, kuin taseen osalta.

Tutkimuksen perusjoukko koostuu Manner-Suomen kaikista kunnista ja kuntayhtymistä, jotka ovat voimassa kunkin tilastovuoden alussa. Perusjoukosta on poimittu 80 kunnan ja 69 kuntayhtymän otos.

Kuntien ja kuntayhtymien otanta perustuu ositettuun yksinkertaiseen satunnaisotantaan. Kuntien perusjoukko on ositettu toimintamenojen suuruuden mukaan viiteen eri ositteeseen. Vuoden 2013 perusjoukossa on 304 kuntaa ja otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kunnat, jotka vuoden 2011 tilinpäätöksen

mukaan olivat toimintamenoiltaan yli 200 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntia oli 29. Loput 51 kuntaa valittiin satunnaisotoksella neljästä jäljelle jääneestä ositteesta.

Kuntayhtymien ositteita oli pienemmän perusjoukon vuoksi neljä. Vuoden 2013 perusjoukossa on 151 kuntayhtymää ja otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kuntayhtymät, jotka vuoden 2011 tilinpäätöksen mukaan olivat toimintamenoiltaan yli 100 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntayhtymiä oli 28. Loput 42 kuntayhtymää valittiin satunnaisotoksella kolmesta jäljelle jääneestä ositteesta. Neljänneksien 1-3 otoksen perusjoukkoon otettiin vain koko vuoden 2013 toiminnassa olevat kuntayhtymät. Toimintansa vuoden 2013 aikana lopettavat kuntayhtymät kuuluvat kuitenkin viimeisen neljänneksen kokonaistiedusteluun.

Tilastossa noudatetaan otoksen rotaation periaatetta, jossa satunnaisototannan piirissä olevista kunnista ja kuntayhtymistä noin viidennes vaihtuu vuosittain.

Vuoden viimeinen neljännes kysytään kaikilta kunnilta ja kuntayhtymiltä Manner-Suomessa. Näin ollen tähän tietoon ei sisälly otannasta johtuvaa virhettä. Viimeisen neljänneksen tiedot kysytään kuitenkin ennen kuin kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet lopullisen tilinpäätöksensä, joten vastaajien antamat tiedot ovat vastaajien arvioita niiltä osin, kun kirjanpito ei ole vielä valmistunut. Viimeisen neljänneksen tiedot koskien koko vuotta tarkentuvat myöhemmin lopullisten tilinpäätösten kyselyn yhteydessä Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta -tilaston julkistuksessa.

Ensimmäisenä vuonna tilaston tietosisältö saattaa lisäksi sisältää hieman tavallista enemmän virhettä erityisesti liikelaitostaulujen ja kuntayhtymien tietojen osalta. Näitä tietoja ei ole kyselty aiemmin neljännesvuosittain ja vastaajien tottuminen neljännesraportointiin saattaa vaatia hieman aikaa.

3. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain ilmestyy neljä kertaa vuodessa noin kaksi kuukautta neljänneksen päättymisen jälkeen. Tarkemmat julkaisuajankohdat ks. <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>.

Tilaston tiedot kysellään tuloslaskelman ja rahoituslaskelman investointitietojen osalta kumulatiivisina vuoden alusta kulloinkin kyseessä olevan neljänneksen loppuun saakka. Tasetietojen osalta kysytään kulloinkin kyseessä olevan neljänneksen lopun taseen tiedot. Tällöin vuoden viimeisen neljänneksen tiedot vastaavat koko vuoden kertymätietoja ja vuoden lopun tasetta.

Tilaston tiedot julkaistaan ennakkollisena ja voivat tarkentua viimeisen vuoden ajalta vastaajien tarkentaessa aikaisempien neljännesten vastauksiaan. Lopulliset tilinpäätöstiedot julkaistaan tilastossa Kuntien ja kuntayhtymien talous ja toiminta.

4. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tietoja on julkaistu vuoden 2013 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien.

Tilaston tiedot ovat kuntien osalta vertailukelpoisia vastaaviin eriin aiemmin julkaistussa Kuntien talouden neljännesvuositilastossa.

Vertailtaessa on otettava huomioon, että tässä käsiteltävän tilaston viimeinen neljännes on kokonaistiedustelu, kun se Kuntien talouden neljännesvuositilastossa oli otokseen perustuva. Lisäksi on huomioitava, että otantamenettely on erilainen näissä kahdessa tilastossa; nyt käytössä yksinkertainen ositettu satunnaisotanta rotaatiolla, kun aiemmin oli käytössä ositettu PPS-otanta rotaatiolla. Nämä menetelmämuutokset heikentävät tämän tilaston vertailukelpoisuutta Kuntien talouden neljännesvuositilaston aiemmilta vuosilta julkaistuihin tietoihin.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain julkaistaan Tilastokeskuksen Internet-sivuilla. Verkkosivuilla olevasta tilastotietokannasta tiedot on saatavilla aikasarjana vuodesta 2013 lähtien.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Ks. kohta 4. edellä

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ks. kohta 4. edellä

Lisätietoja

Teuvo Laukkarinen 029 551 3315

Karen Asplund 029 551 3611

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kuntatalous.neljanneskeruu@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain, 4. neljännes 2015, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2324-0814 (pdf)
ISSN 2324-0814 (print)